

The Comparison of Science Teachers' Attitudes and Competencies towards Inclusive Students and Their Knowledge Competencies in This Field*

Fatma Betül Bal^{1*} and Şenol Beşoluk²

¹Student, Sakarya University Institute of Educational Sciences, Sakarya, Turkey; Teacher, Orhangazi Ahmet Yesevi Secondary School

²Sakarya University, Faculty of Education, Sakarya, Turkey

ABSTRACT¹

In Turkey, individual differences are taken into account in the education system and equal opportunity in education is tried to be provided. In this context, efforts are made to ensure that mainstreaming students receive education with their peers in the least restrictive way. When the data in the researches are analyzed, the number of students in primary education increased from 29,684 in 2013 to 262,766 in 2020. The increase in the number of mainstreaming students can be explained by the increase in awareness on this issue. The increase in the number of students has led to an increase in the number of teachers who will teach these students or provide support education, and they need to adapt to the process. This situation has increased interest in inclusive education and affected academic studies in the field. When the studies were examined, it was seen that only the attitudes, perceptions of competence or opinions of teachers were examined and compared according to certain demographic characteristics. The aim of the study is to compare science teachers' attitudes and perceptions of competence towards inclusive students and their knowledge competence in this field according to various demographic characteristics. Quantitative research method was used in the study and data were obtained through scales and tests applied to science teachers working in our country through the online system. According to the results of the data analyzed with the SPSS program, it was seen that science teachers' attitudes and perceptions of competence towards inclusion students were positively correlated with their knowledge competence in this field at a low level. Considering this situation, increasing teachers' knowledge competencies will contribute to inclusion education as it will positively affect their attitudes and perceptions of competence.

Keywords: Inclusive education, attitude, perception of competence, science teachers, inclusive students, knowledge competence

ARTICLE INFO

Article History:

Received:11.05.2024

Received in revised form:03.06.2024

Accepted:12.06.2024

Available online:28.06.2024

Article Type: Research Article

To Cite This Article: Bal, F.B. & Beşoluk, Ş.(2024). The comparison of science teachers' attitudes and competencies towards inclusive students and their knowledge competencies in this field. *Journal of Individual Differences in Education*, 6(1), 48-72, DOI: 10.47156/jide.1482389

1. Extended Summary

1.1. Introduction

One of the criteria for a society to be modern is for all members of society to become self-sufficient. This includes individuals with disabilities, who must have the necessary social skills to gain their own

¹ Corresponding author's address: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya, Türkiye
e-mail: f.betulaltintas@gmail.com

*This study was produced from Fatma Betül BAL's unpublished master's thesis titled 'Comparison of science teachers' attitudes and perceptions of competence towards students in need of special education and their knowledge competencies in this field and examination of their opinions'.

economic independence and be integrated into society (Vlachou, Stavroussi, Didaskalou, 2016). The most basic way to achieve this is education (Karaküçük & Oral, 2007). With the regulations published in our country, the rules that should be applied for the right to education and support needs of these individuals have been determined (Special Education Services Regulation (SESR), 2018). The type of education that students in need of special education receive in formal education institutions together with individuals with normal development in environments with minimal disability is called mainstreaming education (Gözün & Yıkıncı, 2004). The diversity that emerges with the inclusion of mainstreaming students in education affects the educational strategy to be applied to students, teaching methods and techniques, and the determination of materials to be used for classroom activities (Menthe, Pawlak, & Watts, 2024). Teachers are very important for the success of any arrangement for inclusive education (Avramidis & Norwich, 2002; Karabulut, 2018). Because the success of inclusive education depends on teachers' knowledge, competence and positive attitudes towards inclusive students (Smith, Followay, Patton, & Dowdy, 2001; İnceler & Özder, 2020). Science education has an important place in the field of inclusive education, considering that it requires teachers and students to develop a special way of working and thinking and the importance of children in perceiving the world and adapting to innovations (Stinken Rösner & Abels, 2021). For this reason, in this study, it was tried to draw attention to the relationship between science teachers' knowledge competencies, perceptions of competence and attitudes towards mainstreaming students.

One of the aims of the Science course is to raise students as individuals who are curious, have critical thinking skills, can develop creative ideas, use technology, have the ability to adapt to changing environmental conditions and produce solutions to environmental problems. For this reason, it is of great importance to plan and implement the course appropriately for all students (Aksoy & Balbağ, 2021). In addition, giving importance to individual differences is among the basic principles of science education (Balçın, Balkan Kıyıcı, & Yavuz, 2016). Science education has an important place in the field of inclusive education, considering that teachers and students need to develop special ways of working and thinking and the importance of children's perception of the world and adaptation to innovations (Stinken Rösner & Abels, 2021). Inclusion students, like other students, have the right to benefit from the Science course in order to develop their ability to adapt to the environment they live in and to have problem-solving skills. In order to benefit from these rights, it is necessary to provide quality and efficient science education suitable for inclusion students (Denizli & Uzoğlu, 2017). In order to provide this education, special teaching methods and techniques should be selected, plans should be made and activities should be designed in accordance with the characteristics and level of the student with disability, and this responsibility falls to science teachers (Köse, 2017). When the studies in the literature were examined, it was seen that inclusive students who received a good science education were better at skills such as problem solving (Sönmez Kartal, 2017). For this reason, the study aimed to reveal the relationship between science teachers' knowledge competencies, competence perceptions and attitudes towards inclusive students by comparing them.

The aim of this study is not only to compare science teachers' knowledge competencies, perceptions of competence and attitudes towards inclusive students but also to examine them according to various demographic characteristics.

1.2. Methodology

In this study, which aims to compare science teachers' attitudes and perceptions of competence towards inclusion students and their knowledge competencies in this field and to examine them according to various variables, the relational survey method, one of the quantitative research methods, was used. The reason for choosing the relational survey method is that this method enables the interaction between more than one factor or variable and the direction and level of interaction to be examined (Akgün, Büyüköztürk, Çakmak, Demirel, & Karadeniz, 2016).

In the study, data were collected by using scales and tests that were validated and tested to evaluate teachers' attitudes, perceptions of efficacy and knowledge competencies, taking into account their

years of experience, gender, place of work, inclusive education status and experience of working with inclusive students.

1.3. Findings

According to the results of the study, a low level positive correlation was determined between science teachers' attitudes towards inclusive students, their perceptions of competence and their knowledge competence.

There was a moderate positive correlation between teachers' attitudes towards inclusive students and their perceptions of competence (Table 3).

It is seen that the attitudes of science teachers differ significantly according to gender and place of employment. (Table 4,8) However, no significant relationship was found between Science teachers' training for mainstreaming students, experience of working with mainstreaming students and their attitudes and years of seniority. (Tables 5,6 and 7)

A significant relationship was found between science teachers' perceptions of efficacy towards mainstreaming students and their gender, receiving mainstreaming education and working with mainstreaming students (Table 9,10,11). However, no relationship was found between teachers' years of seniority and their perceptions of efficacy (Table 12). There is a significant difference between the place of work of science teachers and the scores they received from the cooperation competence sub-dimension of the competence scale. According to Tukey findings, the scores of those working around the district were significantly higher than the others. However, there is no significant relationship between the region of assignment and the other sub-dimensions of the efficacy scale, namely teaching efficacy and classroom management efficacy (Table 13).

There was no significant relationship between the knowledge competencies of science teachers and their gender, training for mainstreaming students, experience of working with mainstreaming students, years of seniority and the region where they worked (Table 14,15,16,17,18).

1.4. Discussion and Conclusion

When the studies conducted in the literature were evaluated, it was seen that the majority of the theses on inclusive education were directed towards teachers and mainly worked with classroom teachers and preschool teachers. A certain portion of the studies are addressed to the field of primary education and 22% of them include branch teachers in primary education. Again, it was determined that most of the inclusion studies were directed towards the attitudes, expectations and opinions of teachers (Irmak, 2018). According to the data of another study, it was stated that the studies conducted in the field of science were generally conducted with quantitative method and only 11% of the theses examined were for competence and attitude studies (Cebesoy & Tok, 2019).

Within the scope of this quantitative study, science teachers working in primary education were studied and their attitudes towards inclusive students, knowledge competencies and perceptions of competence were compared and examined according to certain variables.

When the study was evaluated, the aim of the study was to compare science teachers' attitudes and perceptions of competence towards inclusion students and their knowledge competence in this field and to evaluate them according to various variables. Its contribution to the field is largely the findings on knowledge competence. Because studies on knowledge competence in the field are limited. When all the results of the study are considered, it is seen that it has generally reached similar findings with other studies in the field. However, what makes this study different from other studies is that the sample was selected nationwide, not regionally or provincially. In addition, examining teachers' attitudes and perceptions of competence towards mainstreaming students according to their place of work is a demographic characteristic that is less preferred in different studies. Because the conditions of the places where teachers work affect their attitudes, perceptions and opinions. As a result of the study, it was seen that teachers' attitudes towards inclusive education, perceptions of competence and

knowledge competencies were interrelated. Therefore, for a successful inclusive education, teachers' knowledge in this field should be increased and their competencies and attitudes should be supported.

Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Tutum ve Yeterlilik Algıları ile Bu Alandaki Bilgi Yeterliliklerinin Karşılaştırılması*

Fatma Betül Bal^{1*} ve Şenol Beşoluk²

¹Öğrenci, Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya, Türkiye; Öğretmen, Orhangazi Ahmet Yesevi Ortaokulu

² Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Sakarya, Türkiye

ÖZ

Ülkemizde eğitim sisteminde bireysel farklılıklar dikkate alınmakta ve eğitimde fırsat eşitliği sağlanmaya çalışılmaktadır. Bu bağlamda kaynaştırma öğrencilerinin yaşları ile en az kısıtlayıcı şekilde eğitim alabilmesi için çalışılmaktadır. Bu konudaki farkındalığın artmasıyla birlikte ilköğretimde 2013 yılında 29.684 olan kaynaştırma öğrencisi sayısı 2020’de 262.766’ye yükselmiştir. Öğrenci sayısındaki artış beraberinde bu öğrencilerin dersine girecek ya da destek eğitimi verecek öğretmenlerin artmasına neden olmuş ve sürece uyum sağlamaları gerekmiştir. Bu durum kaynaştırma eğitimine ilgiyi artırmış ve alandaki akademik çalışmaları da etkilemiştir. Çalışmalar incelendiğinde genelde öğretmenlerin sadece tutum, yeterlilik algısı veya görüşlerinin incelendiği ve belli demografik özelliklerine göre karşılaştırıldığı görülmüştür. Bu çalışmanın amacı Fen Bilimleri öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutum ve yeterlilik algıları ile bu alandaki bilgi yeterliliklerini karşılaştırarak çeşitli demografik özelliklere göre incelemektir. Çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden tarama yöntemi kullanılmış, seçkisiz örneklem yöntemiyle ülkemizde görev yapmakta olan fen bilimleri öğretmenlerine uygulanan ölçek ve testlerle veriler elde edilmiştir. SPSS programı ile analiz edilen verilerin sonuçlarına göre fen bilimleri öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutum ve yeterlilik algılarının bu alandaki bilgi yeterlilikleri arasında düşük düzey pozitif ilişkili olduğu görülmüştür. Bu durum dikkate alındığında öğretmenlerin bilgi yeterliliklerinin artırılmasının tutum ve yeterlilik algılarını olumlu etkileyerek kaynaştırma eğitimine katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kaynaştırma eğitimi, tutum, yeterlilik algısı, fen bilimleri öğretmenleri, bilgi yeterliliği

MAKALE BİLGİSİ

Makale Tarihi:

Alındı: 11.05.2024

Düzeltilmiş hali alındı: 03.06.2024

Kabul edildi: 12.06.2024

Çevrimiçi yayınlandı: 28.06.2024

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Bu Makaleye Atıfta Bulunmak İçin: Bal, F.B. & Beşoluk, Ş.(2024). Fen bilgisi öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutum ve yeterlilik algıları ile bu alandaki bilgi yeterliliklerinin karşılaştırılması. *Journal of Individual Differences in Education*, 6(1), 48-72, DOI: 10.47156/jide.1482389

1. Giriş

Toplumun çağdaşlık seviyesinde olmasının sayıltılarından biri toplumun tüm bireylerinin kendine yeter hale gelmesidir. Buna yetersizliği olan bireyler de dahildir, bu bireylerin kendi ekonomik bağımsızlıklarını kazanmaları ve topluma entegre edilmeleri için gerekli sosyal becerilere sahip olmaları gerekmektedir (Vlachou, Stavroussi, Didaskalou, 2016). Bunu sağlamanın en temel yolu da eğitimidir (Karaküçük ve Oral, 2007). 18. yüzyılda Itard’la Fransa’da başlayan eğitimde yetersizliği olan bireylere yönelik çalışmalar eğitimin toplumsal rolündeki gücünün fark edilmesiyle tüm bireyleri topluma kazandırma çabasıyla özellikle bu yetersizliğe sahip bireylerin aileleri tarafından çeşitli direnç ve baskılara karşı durularak adil ve eşit toplum oluşturma amacıyla gerçekleştirilmiştir (Braddock ve Parish, 2001; Historic England, 2018; Snyder ve Mitchell, 2006) Bu tarihsel süreçte çeşitli ülkelerde farklı uygulamalarla bu bireylerin eğitimi korunma altına alınmaya çalışılmıştır. Birleşmiş Milletler’in kanunlarında, engelli bireylerin eğitim hakkını kabul etmesi, her türlü ayrımcılığa engel olacak şekilde bu bireylerin toplum içinde her eğitim kademesinde potansiyelleri doğrultusunda

² Sorumlu yazar adresi: Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sakarya, Türkiye

e-posta: f.betulaltintas@gmail.com

*Bu çalışma Fatma Betül BAL’ın yayımlanmayan “Fen bilgisi öğretmenlerinin özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere yönelik tutum ve yeterlilik algıları ile bu alandaki bilgi yeterliliklerinin karşılaştırılması ve görüşlerinin incelenmesi” isimli yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

yetiştirilmesi ve bunu sağlamak için gerekli personelin yetiştirilmenin devletin sorumluluğunda olduğu belirtilmiştir (Social Development Issues, 2024). Ülkemizde de yayınlanan yönetmeliklerle bu bireylerin eğitim hakkı ve destek ihtiyacı için uygulanması gereken kurallar belirlenmiştir (Özel Eğitim Hizmetler Yönetmeliği (ÖEHY), 2018). Bu kurullarla birlikte özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin eğitim şekilleri ve uygulanacak programlar devlet kontrolünde ele alınarak belirlenmiştir.

Belirlenen programlardan, özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin kısıtlayıcı etkisi en az olan ortamlarda, normal gelişim gösteren bireylerle birlikte örgün eğitim kurumlarında aldıkları eğitim şekline kaynaştırma eğitimi denilmektedir (Gözün ve Yıkıms, 2004). Başka bir tanımda kaynaştırma eğitimi özel eğitime ihtiyaç duyan çocukların potansiyellerinin dikkate alınarak, yetersizlik duydukları ihtiyaçlarına destek veren programlarla çevrelerindeki okullarda akranlarıyla etkileşim içinde eğitim görme hakkı olduğunu savunan adil bir eğitim felsefesi yaklaşımıdır (Lalvani, 2024). Kaynaştırma eğitimi, ülkemizde eğitimin tüm kademelerinde özel eğitime gereksinim duyan yani diğer öğrencilerin tüm derslerini normal gelişim gösteren akranlarıyla birlikte aldığı tam zamanlı kaynaştırma eğitimi, yetersizlik ihtiyaçlarına göre belli derslerde farklı ortamda kendilerine göre özel planla verilen destek eğitimi ya da eğitimlerinin bir kısmını kendilerine göre düzenlenmiş özel eğitim kurumlarında bir kısmını da normal akranlarıyla birlikte aldıkları yarı zamanlı kaynaştırma eğitimi şeklinde gerçekleşmektedir (ÖEHY, 2018).

Kaynaştırma eğitimi özel eğitime ihtiyacı olan bireylerin de normal akranlarıyla eğitim almasını sağlayarak eğitimde fırsat eşitliği sağlar (Booth ve Ainscow 2002). Eğitime her öğrencinin dâhil olmasıyla birlikte ortaya çıkan çeşitlilik öğrencilere uygulanacak eğitim stratejisini, öğretim yöntem ve tekniklerini ve sınıf içi etkinlikler için kullanılacak materyallerin belirlenmesini etkilemektedir (Menthe, Pawlak ve Watts, 2024). Özellikle kaynaştırma öğrencilerine kendilerinin farklı özelliklerini tanımaları ve bunlara özgü kendilerini geliştirecekleri ortamlar sunmak gerekliliği ortaya çıkmaktadır (Mastropieri ve Scruggs, 2014). Kaynaştırma eğitimi için yapılacak herhangi bir yeniliğin başarılı olabilmesi için öğretmenler oldukça önemlidir (Avramidis ve Norwich, 2002; Karabulut, 2018). Çünkü kaynaştırma eğitiminin başarılı olması öğretmenlerin kaynaştırma eğitime yönelik bilgisine, yeterliliğine ve kaynaştırma öğrencilerine karşı olumlu tutuma sahip olmasına bağlıdır (Dowdy, Patton, Polloway and Smith 2001; İnceler ve Özder, 2020). Kaynaştırma eğitiminin prensipleri üzerine yapılan çalışmalarda öğretmenlerin ve diğer paydaşların kaynaştırma öğrencilerini kabul etmesi birinci sırada yer alırken, ikinci sırayı öğretmenlerin olumlu tutuma sahip olması ve öğretimsel düzenlemeleri yapabilme yeteneği almaktadır (Özgür, 2015). Öğretimsel düzenlemeleri yapabilmek için de öğretmenlerin yeterli bilgi düzeyine sahip olması gerekmektedir (Uslu ve Çoruhlu, 2012). Öğretmenin kaynaştırma eğitiminde öğretimsel düzenleme ve sınıf yönetimini sağlamasını etkileyen bir başka özelliği ise öz yeterlilik inancıdır (Kurt, 2012). Bu yüzden yapılan bu çalışmada öğretmenlerin bu üç özelliğinin birlikte ele alınarak incelenmesi amaçlanmıştır.

Öğrencilerin meraklı, eleştirel düşünme yeteneğine sahip, yaratıcı fikirler geliştirebilen, teknolojiyi kullanabilen, değişen çevre şartlarına uyum sağlama yeteneğine sahip olan ve çevre sorunlarına çözümler üretebilen bireyler olarak yetişmeleri Fen Bilimleri dersinin amaçlarındandır. Bu nedenle dersin uygun şekilde planlanması tüm öğrencilere göre ele alınarak uygulanması büyük önem taşımaktadır (Aksoy ve Balbağ, 2021). Ayrıca Fen Bilimleri eğitiminin temel ilkeleri arasında bireysel farklılıklara önem verilmesi de bulunmaktadır (Balçın, Balkan Kıyıcı ve Yavuz, 2016). Fen Bilimleri eğitimi, öğretmen ve öğrencilerden özel çalışma ve düşünme şekli geliştirmesi gerektiği ve çocukların dünyayı algılama yeniliklere uyum sağlaması konusundaki önemi dikkate alındığında kaynaştırma eğitimi alanında önemli bir yeri olduğu görülmektedir (Stinken Rösner ve Abels, 2021). Kaynaştırma öğrencilerinin de yaşadıkları çevreye uyum sağlama ve problem çözme becerilerine sahip olma özelliklerini geliştirebilmek için diğer öğrenciler gibi Fen Bilimleri dersinden yararlanma hakları vardır. Bu haklarından yararlanabilmeleri için de kaynaştırma öğrencilerine uygun kaliteli ve verimli Fen Bilimleri eğitimi verilmesi gerekmektedir (Denizli ve Uzoğlu, 2017). Bu eğitimi sağlamak için de özel öğretim yöntem ve tekniklerinin seçildiği, öğrencinin yetersizlik yaşadığı özelliğine ve seviyesine uygun plan yapma ve etkinlik tasarlama gerekmektedir ve bu sorumluluk Fen Bilgisi öğretmenlerine

düşmektedir (Köse, 2017). Alanyazında yapılan çalışmalar incelendiğinde iyi bir Fen eğitimi alan kaynaştırma öğrencilerinin problem çözme gibi becerilerinde daha iyi oldukları görülmüştür (Sönmez Kartal, 2017). Bu sebeple çalışmada Fen Bilgisi öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik bilgi yeterlilikleri, yeterlilik algıları ve tutumlarını karşılaştırarak aralarındaki ilişkinin ortaya konulması hedeflenmiştir.

Alanyazındaki çalışmalar incelendiğinde Leyser, Kapperman ve Keller (1994) tarafından yapılan çalışmada farklı ülkelerde görev yapan öğretmenlerin kaynaştırma eğitimine yönelik tutumu incelenmiş ve genel olarak olumlu olduğunu görülmüştür. Buell, Hallam ve Gamel-Mccormick (1999) tarafından yapılan çalışmada ise kaynaştırma eğitiminde özel eğitim öğretmenlerinin branş öğretmenlerine göre daha olumlu ve başarılı olduğu görülerek kaynaştırma eğitiminin verimliliği için öğretmenlerinin tutum ve bilgi düzeyinin önemi vurgulanmıştır. Wolman, Estrada ve Dupoux (2005) ve Köroğlu (2024) tarafından yapılan çalışmalarda öğretmenlerin kaynaştırma eğitimine yönelik görüşleri incelenmiş çalışma yılının görüşleri etkilediği görülürken yaş ve cinsiyetin etkisi görülmemiştir. Yavuz (2017) ve Filiz (2021) tarafından yapılan çalışmalarda öğretmenlerin kaynaştırmaya yönelik yeterlilik algılarının genel olarak demografik değişkenlerden etkilenmediği görülmektedir. Alandaki çalışmalar incelendiğinde öğretmenlerin tutumları, yeterlilik algıları ve görüşlerinin incelendiği çalışmalar mevcut iken bilgi yeterliliklerinin ele alındığı çalışmaya sık rastlanmamıştır. Bu çalışmanın bilgi yeterliliklerine de odaklanması nedeniyle alana katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışmada Fen Bilgisi öğretmenlerin kaynaştırma öğrencilerine yönelik bilgi yeterlilikleri, yeterlilik algıları ve tutumları arasındaki ilişki incelenerek, çeşitli demografik özelliklere göre incelenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda aşağıda verilen sorular belirlenmiştir:

Fen Bilgisi öğretmenlerinin;

1. Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere yönelik tutumları ile bu alandaki bilgi yeterliliklerinin arasında ilişki var mıdır?
2. Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere yönelik yeterlilik algıları ile bu alandaki bilgi yeterliliklerinin arasında ilişki var mıdır?
3. Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere yönelik tutum ve yeterlilik algıları arasında ilişki var mıdır?
4. Demografik özelliklerine göre özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere yönelik tutumlarında farklılaşma var mıdır?
5. Demografik özelliklerine göre özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere yönelik yeterlilik algılarında farklılaşma var mıdır?
6. Demografik özelliklerine göre özel eğitime gereksinim duyan öğrencilere yönelik bilgi yeterliliklerinde farklılaşma var mıdır?

2. Yöntem

Fen Bilgisi öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutum ve yeterlilik algıları ile bu alandaki bilgi yeterliliklerinin karşılaştırılması ve çeşitli değişkenlere göre incelenmesini amaçlayan bu çalışmada nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama yöntemi kullanılmıştır. İlişkisel tarama yönteminin seçilme sebebi; bu yöntemin birden fazla faktör ya da değişken arasındaki etkileşimi ve etkileşimin hangi yönde ve düzeyde olduğunu incelenmesini sağlamasıdır (Akgün, Büyüköztürk, Çakmak, Demirel ve Karadeniz, 2016). Çalışmada öğretmenlerin deneyim yılı, cinsiyet, çalışma yerleri, kaynaştırma konusunda eğitim alma durumları ve kaynaştırma öğrencileri ile çalışma tecrübeleri olma durumları dikkate alınarak tutum, yeterlilik algıları ve bilgi yeterliliklerini değerlendirilmek için geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış ölçek ve testler kullanılarak veri toplanmıştır.

2.1. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evreni Türkiye’de çalışan Fen Bilgisi öğretmenleridir. Çalışmaya 2023-2024 eğitim-öğretim yılında ülkemizde görev yapmakta olan 400 Fen Bilgisi öğretmeni katılmıştır. Örneklem seçiminde internet ortamı, okulların ve Fen Bilgisi öğretmenleri zümresine ait WhatsApp ve Telegram grupları kullanılarak maksimum çeşitlilik sağlanması hedeflenmiştir. Maksimum çeşitlilik; örnekleme, evrende belirlenen gruba yönelik seçilecek kişilerin olabildiğince farklı seçilmesi, genelleme yaparken ortak paydaya daha doğru şekilde ulaşılmasını sağlamaktadır (Yıldırım ve Şimşek, 2016).

Çalışma grubuna katılan öğretmenlerin demografik özellikleri aşağıda Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: Katılımcıların Demografik Özellikleri

		n	%
Cinsiyet	Kadın	166	41.5
	Erkek	234	58.5
Kıdem Yılı	1-5 yıl arası	54	13.5
	5-10 yıl arası	71	17.8
	10-15 yıl arası	113	28.3
	15 yıl ve üzeri	162	40.5
Çalışılan Okul Bölgesi	İl Çevresinde	66	16.5
	İl Merkezi	127	31.8
	İlçe Çevresinde	103	25.8
	İlçe Merkezi	55	13.8
	Köy Okulu	49	12.3
Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Eğitim Alma Durumu	Evet	240	60.0
	Hayır	160	40.0
Kaynaştırma Öğrencisiyle Çalışma Deneyimi	Evet	255	63.8
	Hayır	145	36.3
	Toplam	400	100.0

Öğretmenlerin çalıştıkları yerler değerlendirilirken büyük iller düşünülerek il merkezinden uzakta kalan yerleri ifade etmek için il çevresi ifadesi kullanılmıştır. Çalışmaya katılan Fen Bilgisi öğretmenlerinin çoğunluğunun, erkek (%58,5), kaynaştırma öğrencisiyle çalıştığı (%63,8), eğitim aldığı (%60), il merkezinde (%31,8) ve ilçe çevresinde (%25,8) çalıştığı ve 15 yıl ve üzerinde (%40,5) deneyime sahip oldukları görülmektedir.

2.2. Veri Toplama Aracı

Çalışmada veri toplamak için öğretmenlerin demografik özelliklerini belirlemek için bir adet kişisel bilgi formu, öğretmenlerin tutumlarını belirlemek için *Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Tutum Ölçeği* (Apaydın, Kandemir ve Kurt, 2021) yeterlilik algılarını ölçmeye yönelik ölçek olarak *Kaynaştırma Uygulamalarında Öğretmen Yeterliliği Ölçeği* (Bayar 2015) ve bir adet başarı testi kullanılmıştır.

2.2.1. Kişisel bilgi formu

Kişisel bilgi formunda cinsiyet, kaynaştırma eğitimine yönelik eğitim alma durumu, çalıştıkları okul bölgesi, kıdem yılı ve kaynaştırma eğitimine ihtiyaç duyan biriyle çalışma deneyiminin olup olmaması durumlarını belirlemeye yönelik 5 soru yer almaktadır.

2.2.2. Kaynaştırma uygulamalarında öğretmen yeterliliği ölçeği

Sharma, Loreman ve Forlin (2011) tarafından geliştirilmiş Kaynaştırma Uygulamalarında Öğretmen Yeterliliği Ölçeğinin 2015 yılında Bayar tarafından Türkçeye uyarlama çalışması yapılmıştır. Geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılan ölçeğin; Kaynaştırma Eğitiminde Öğretim Yeterliliği, Kaynaştırma

Eğitiminde İş birliği Yeterliği ve Kaynaştırma Eğitiminde Sınıf Yönetimi Yeterliği olmak üzere üç alt boyutu olduğu tespit edilmiş ve ülkemizde kullanılabileceği gösterilmiştir (Bayar, 2015).

2.2.3. Başarı testi

Öğretmenlerin kaynaştırma eğitimine ve öğrencilerine yönelik bilgilerinin yeterliliklerini ölçmek için araştırmacı tarafından MEB'in yayınladığı kaynak kitapçıklar, kanun ve yönetmeliklerden yararlanılarak hazırlanan bir test kullanılmıştır. Testte; özel eğitim yönetmeliğine ilişkin sekiz, kaynaştırma uygulamalarına ilişkin beş, BEP hazırlamaya ilişkin sekiz, BEP'i Fen Bilimleri dersine uyarlama yapabilmeye ilişkin altı ve dersin işleme biçimine ilişkin altı olmak üzere toplam yirmi sekiz soru bulunmaktadır. Teste son halini verebilmek için Zihin Engelliler Eğitimi alan uzamanı olan bir kişi, eğitimde ölçme ve değerlendirme alan uzmanı olan bir kişi, Fen Bilgisi öğretmeni olan bir kişi ve Fen Bilgisi Eğitimi alan uzmanı olan üç kişi tarafından görüşler ve dönütler alınarak değerlendirilmiş ve son şekli oluşturulmuştur.

2.2.4. Kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutum ölçeği

Apaydın ve arkadaşları (2021) tarafından geliştirilen öğretmenlerin Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Tutum Ölçeği; beşli Likert tipinde hazırlanan 34 maddeden oluşmuştur. Geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılan ölçeğin verileri, istatistiksel olarak değerlendirilmiş ve uygulanması uygun bulunmuştur (Apaydın ve arkadaşları, 2021).

2.3. Verilerin Analizi

Bu çalışmada, istatistiksel analizler için SPSS 27 yazılımı kullanılmıştır. Çalışma için öncelikle ölçeklerin güvenilirlik düzeyi test edilmiş ve Cronbach Alfa katsayısıyla değerlendirilerek katsayının 0.602'nin üzerinde olduğu tespit edilmiş ve yeterli düzeyde olduğu görülmüştür (George ve Mallery, 2003). Ölçeklerin dağılımının normal olduğunu göstermek için yapılan analizler sonucunda basıklık ve çarpıklık katsayılarının yeterli olduğu belirlenmiştir. Bu değerler HahsVaughn ve Lomax (2020) tarafından önerilen -2 ile +2 aralığındaki referans değerlerini karşılamaktadır. Son aşamada ölçekler arasındaki ilişki yönü ve düzeyini belirlemek için Pearson Korelasyon yöntemi kullanılmıştır. Veriler Tablo 2'de verilmiştir. Çalışmada ayrıca Bağımsız Gruplar t-testi ve ANOVA testleri ile ölçeklerin demografik değişkenlere göre farklılık gösterip göstermediği analiz edilmiştir.

Tablo 2: Bilgi Yeterliliği, Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Tutum Ölçeği ve Kaynaştırma Uygulamalarında Öğretmen Yeterliği Ölçeğine Ait Betimsel İstatistiklerin ve Basıklık, Çarpıklık, Cronbach Alpha Katsayılarının Değerlendirilmesi

	<i>n</i>	<i>Min</i>	<i>Maks</i>	\bar{X}	<i>SS</i>	<i>Bask.</i>	<i>Çarpk.</i>	(α)
Bilgi Yeterliliği	400	0	28	15.43	7.52	-0.80	0.28	0.92
Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Tutum Ölçeği	400	53	90	79.92	8.83	1.30	-1.29	0.89
Kaynaştırma Uygulamalarında Öğretmen Yeterliği Ölçeği	400	47	90	77.69	7.89	0.56	-0.34	0.89
Kaynaştırma Eğitiminde Öğretim Yeterliği	400	14	30	26.08	2.93	0.85	-0.64	0.75
Kaynaştırma Eğitiminde İş birliği Yeterliği	400	17	30	25.78	2.90	-0.48	-0.24	0.70
Kaynaştırma Eğitiminde Sınıf Yönetimi Yeterliği	400	12	30	25.83	2.91	1.11	-0.62	0.71

3. Bulgular

3.1. Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Tutum, Yeterlilik Algıları Ve Bu Alandaki Bilgi Yeterliliklerinin Karşılaştırmasına Yönelik Bulgular

Çalışma verilerinden elde edilen bilgilerin analiz sonuçlarına bakıldığında çalışmanın ana problemi olan Fen Bilgisi öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutum, yeterlilik algısı ve bu alandaki bilgi yeterliliklerinin karşılaştırılması ve alt problemler olan Fen Bilgisi öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutum ve yeterlilik algılarının karşılaştırılması, Fen Bilgisi öğretmenlerinin tutum ve bilgi yeterliliklerinin karşılaştırılması ile Fen Bilgisi öğretmenlerinin yeterlilik algılarının bilgi yeterlilikleriyle karşılaştırılmasına yönelik yapılan korelasyon analizinin sonuçları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3: Bilgi Yeterliliği, Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Tutum Ölçeği ve Kaynaştırma Uygulamalarında Öğretmen Yeterliliği Ölçeği Arasındaki İlişki

	1	2	3	4	5	6
1-Bilgi Yeterliliği	1					
2-Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Tutum Ölçeği	.12*	1				
3-Kaynaştırma Uygulamalarında Öğretmen Yeterliliği Ölçeği	.16**	.44**	1			
4-Kaynaştırma Eğitiminde Öğretim Yeterliliği	.15**	.38**	.91**	1		
5-Kaynaştırma Eğitiminde İş birliği Yeterliliği	.11*	.37**	.90**	.74**	1	
6-Kaynaştırma Eğitiminde Sınıf Yönetimi Yeterliliği	.18**	.42**	.90**	.72**	.70**	1

** $p < 0.01$, * $p < 0.05$ Uygulanan testin ismi: Pearson Korelasyon Testi

Kaynaştırma Uygulamalarında Öğretmen Yeterliliği Ölçeği ile Bilgi Yeterliliği ($r = .16$, $p < 0.01$), Kaynaştırma Eğitiminde Öğretim Yeterliliği ile Bilgi Yeterliliği ($r = .15$, $p < 0.01$), Kaynaştırma Eğitiminde İş birliği Yeterliliği ile Bilgi Yeterliliği ($r = .11$, $p < 0.05$), Kaynaştırma Eğitiminde Sınıf Yönetimi Yeterliliği ile Bilgi Yeterliliği ($r = .18$, $p < 0.01$) ve , Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Tutum Ölçeği ile Bilgi Yeterliliği ($r = .12$, $p < 0.05$) arasında düşük seviye olumlu yönde korelasyon belirlenmiştir.

Kaynaştırma Uygulamalarında Öğretmen Yeterliliği alt ölçekleri ile Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Tutum Ölçeği karşılaştırıldığında; öğretim yeterliliği alt boyutu ile tutum arasında ($r = .38$, $p < 0.01$), iş birliği alt boyutu ile tutum arasında ($r = .37$, $p < 0.01$), sınıf yönetimi yeterliliği alt boyutu ile tutum arasında ($r = .42$, $p < 0.01$) ilişkinin genel ölçekler arasında ele alındığında ($r = .44$, $p < 0.01$) olduğu görülerek orta seviye pozitif korelasyon tespit edilmiştir.

3.2. Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Tutumlarının Demografik Özelliklerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Fen Bilgisi öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutumlarının cinsiyete (Tablo 4), kaynaştırma öğrencilerine yönelik eğitim alma durumuna (Tablo 5), kaynaştırma öğrencisiyle çalışma deneyimi olması durumuna (Tablo 6), kıdem yılına (Tablo 7) ve görev yaptıkları yere (Tablo 8) göre incelenmesine yönelik bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo 4: Cinsiyete Göre Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Kadın(n=166)		Erkek(n=234)		t	Sd.	p
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Tutum Ölçeği	76.51	10.00	82.34	6.97	-6.48	275.164	<.001***

*** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$ Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Testi

Öğretmenlerin tutumlarının cinsiyete göre anlamlı seviyede farklılık gösterdiği görülmektedir. ($t(275.164) = -6.48$, $p < .05$).

Tablo 5: Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Eğitim Alma Durumuna Göre Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Var(n=240)		Yok(n=160)		t	Sd.	p
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Tutum Ölçeği	80.53	7.96	79.01	9.96	1.62	288.418	0.105

*** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$ Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Testi

Fen Bilgisi öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik eğitim almaları durumuyla tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır.

Tablo 6: Kaynaştırma Öğrencisiyle Çalışma Deneyimi Olma Durumuna Göre Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Var(n=255)		Yok(n=145)		t	Sd.	p
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Tutum Ölçeği	80.14	8.59	79.54	9.26	0.66	398	0.512

*** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$ Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Testi

Fen Bilgisi öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencileriyle çalışma deneyimi ile tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p > .05$)

Tablo 7: Kıdem Yılına Göre Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Kıdem Yılı								F(3,396)	p	Post-Hoc
	1-5 yıl arası ¹ (n=54)		5-10 yıl arası ² (n=71)		10-15 yıl arası ³ (n=113)		15 yıl ve üzeri ⁴ (n=162)				
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Tutum Ölçeği	80.87	7.53	80.20	6.48	81.24	8.56	78.57	10.11	2.36	0.071	-

*** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$ Kullanılan Test: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Fen Bilgisi öğretmenlerinin kıdem yılları ile tutumları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p > .05$)

Tablo 8: Çalışılan Okul Bölgesine Göre Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Tutum Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Çalışılan Okul Bölgesi										F(4,395)	p	Post-Hoc
	İl Çevresinde ¹ (n=66)		İl Merkezi ² (n=127)		İlçe Çevresinde ³ (n=103)		İlçe Merkezi ⁴ (n=55)		Köy Okulu ⁵ (n=49)				
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Tutum Ölçeği	82.29	7.46	77.92	9.47	82.41	6.42	76.51	11.62	80.53	7.31	7.41	<.001***	1>2,4 3>2,4

*** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$ Kullanılan Test: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Tablodaki veriler incelendiğinde Fen Bilgisi öğretmenlerinin çalıştığı bölgeler ile kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutumları ($F(4,395)=7.41$, $p < .05$) arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir.

Bulgular, Games- Howell sonuçlarında değerlendirildiğinde il çevresinde çalışanların puanlarının il merkezi ve ilçe merkezinde çalışanlara göre anlamlı düzeyde yüksek olduğu görülmektedir.

3.3. Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Yeterlilik Algılarının Demografik Özelliklerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Fen Bilgisi öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik yeterlilik algılarının cinsiyete (Tablo 9), kaynaştırma öğrencilerine yönelik eğitim alma durumuna (Tablo 10), kaynaştırma öğrencisiyle çalışma deneyimi olması durumuna (Tablo 11), kıdem yılına (Tablo 12) ve görev yaptıkları yere (Tablo 13) göre incelenmesine yönelik bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo 9: Cinsiyete Göre Kaynaştırma Uygulamalarında Öğretmen Yeterliği Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Kadın(n=166)		Erkek(n=234)		t	Sd.	p
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
Kaynaştırma Uygulamalarında Öğretmen Yeterliği Ölçeği	76.16	8.18	78.77	7.51	-3.30	398	0.001**
Kaynaştırma Eğitiminde Öğretim Yeterliği	25.66	3.11	26.37	2.77	-2.42	398	0.016*
Kaynaştırma Eğitiminde İş Birliği Yeterliği	25.36	2.88	26.09	2.88	-2.50	398	0.013*
Kaynaştırma Eğitiminde Sınıf Yönetimi Yeterliği	25.15	3.08	26.32	2.70	-4.01	398	<.001***

*** $p<.001$, ** $p<.01$, * $p<.05$ Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Testi

Öğretmen yeterliliği ölçeğinin alt boyutlarından öğretim yeterliliği ile cinsiyet arasında ($t(398)=-2.42$, $p<.05$), iş birliği yeterliliği ile cinsiyet arasında ($t(398)=-2.50$, $p<.05$) ve sınıf yönetimi yeterliliği ile cinsiyet arasında ($t(398)=-4.01$, $p<.05$) ilişki incelendiğinde benzer bir durum söz konusu olup ölçek genelinde ($t(398)=-3.30$, $p<.05$) anlamlı seviyede fark görülmektedir. Yeterlilik alanında alınan puanların erkek öğretmenlerde kadın öğretmenlere göre daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 10: Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Eğitim Alma Durumuna Göre Kaynaştırma Uygulamalarında Öğretmen Yeterliği Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Var(n=240)		Yok(n=160)		t	Sd.	p
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
Kaynaştırma Uygulamalarında Öğretmen Yeterliği Ölçeği	78.32	7.30	76.74	8.64	1.97	398	0.050
Kaynaştırma Eğitiminde Öğretim Yeterliği	26.22	2.71	25.86	3.23	1.22	398	0.224
Kaynaştırma Eğitiminde İş Birliği Yeterliği	26.01	2.77	25.44	3.06	1.92	398	0.056
Kaynaştırma Eğitiminde Sınıf Yönetimi Yeterliği	26.09	2.63	25.44	3.27	2.10	289.943	0.037*

*** $p<.001$, ** $p<.01$, * $p<.05$ Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Testi,

Tablodaki veriler dikkate alındığında öğretmenlerin kaynaştırma öğrencilerine yönelik eğitim alma durumları ile öğretmen yeterliliği ölçeğinin iş birliği yeterliliği alt boyutu arasında ($p>.05$) anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır. Ancak bilgi yeterliliği alt boyutunda ($t(398)=2.51$, $p<.05$), ve sınıf yönetimi alt boyutunda ($t(289.943)=2.10$, $p<.05$) kaynaştırma öğrencilerine yönelik eğitim alma durumuna göre anlamlı fark olduğu görülmektedir. Puanların değerlendirmesine bakıldığında kaynaştırma eğitimine yönelik eğitim alanların almayanlara göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 11: Kaynaştırma Öğrencisiyle Çalışma Deneyimi Olma Durumuna Göre Kaynaştırma Uygulamalarında Öğretmen Yeterliği Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Var(n=255)		Yok(n=145)		t	Sd.	p
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
Kaynaştırma Uygulamalarında Öğretmen Yeterliği Ölçeği	78.66	7.59	75.99	8.13	3.30	398	0.001**
Kaynaştırma Eğitiminde Öğretim Yeterliği	26.35	2.75	25.59	3.18	2.53	398	0.012*
Kaynaştırma Eğitiminde İş birliği Yeterliği	26.10	2.84	25.23	2.91	2.92	398	0.004**
Kaynaştırma Eğitiminde Sınıf Yönetimi Yeterliği	26.21	2.75	25.17	3.09	3.46	398	0.001**

*** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$ Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Testi

Veriler incelendiğinde Fen Bilgisi öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencileriyle çalışma deneyimleri ile Kaynaştırma Uygulamalarında Öğretmen Yeterliliği ölçeğinin öğretim yeterliliği alt boyutuyla ($t(398)=2.53$, $p < .05$), iş birliği yeterliliği alt boyutuyla ($t(398)=2.92$, $p < .05$) ve sınıf yönetimi alt boyutuyla ($t(398)=3.46$, $p < .05$) olarak bulunmuş, ölçek genel olarak ele alındığında ($t(398)=3.30$, $p < .05$) anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Bu ilişki kaynaştırma öğrencisiyle çalışan öğretmenlerin ölçeklerden aldığı puanların, çalışma deneyimi olmayan öğretmenlere göre daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tablo 12: Kıdem Yılına Göre Kaynaştırma Uygulamalarında Öğretmen Yeterliği Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Kıdem Yılı								F(3,396)	p	Post-Hoc
	1-5 yıl arası ¹		5-10 yıl arası ²		10-15 yıl arası ³		15 yıl ve üzeri ⁴				
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
Kaynaştırma Uygulamalarında Öğretmen Yeterliği Ölçeği	77.37	8.13	76.72	6.39	78.52	8.83	77.64	7.71	0.81	0.490	-
Kaynaştırma Eğitiminde Öğretim Yeterliği	26.17	2.82	26.04	2.34	26.27	3.29	25.93	2.96	0.32	0.813	-
Kaynaştırma Eğitiminde İş birliği Yeterliği	25.67	3.08	25.27	2.71	26.30	2.75	25.69	2.98	2.06	0.105	-
Kaynaştırma Eğitiminde Sınıf Yönetimi Yeterliği	25.54	3.03	25.41	2.25	25.96	3.50	26.03	2.67	1.00	0.391	-

*** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$ Kullanılan Test: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Tablodaki verilere bakıldığında, Fen Bilgisi öğretmenlerinin kıdem yılları ile yeterlilikleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p > .05$)

Tablo 13: Çalışılan Okul Bölgesine Göre Kaynaştırma Uygulamalarında Öğretmen Yeterliği Ölçeği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Çalışılan Okul Bölgesi										F(4,395)	p	Post-Hoc
	İl Çevresinde ¹ (n=66)		İl Merkezi ² (n=127)		İlçe Çevresinde ³ (n=103)		İlçe Merkezi ⁴ (n=55)		Köy Okulu ⁵ (n=49)				
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
Kaynaştırma Uygulamalarında Öğretmen Yeterliği Ölçeği	78.83	8.00	76.97	8.29	78.87	7.62	76.05	8.37	77.37	6.21	1.82	0.125	-
Kaynaştırma Eğitiminde Öğretim Yeterliği	26.38	3.03	25.95	3.07	26.29	2.89	25.56	3.00	26.10	2.42	0.79	0.532	-
Kaynaştırma Eğitiminde İş birliği Yeterliği	26.06	2.85	25.55	2.98	26.43	2.67	25.05	3.27	25.47	2.54	2.69	0.031*	3>4
Kaynaştırma Eğitiminde Sınıf Yönetimi Yeterliği	26.39	3.03	25.46	3.11	26.16	2.76	25.44	2.95	25.80	2.36	1.70	0.149	-

*** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$ Kullanılan Test: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Tablodaki veriler incelendiğinde Fen Bilgisi öğretmenlerinin çalıştığı görev yeri ile yeterlilik ölçeğinin iş birliği yeterliliği alt boyutundan ($F(4,395)=2.69$, $p < .05$) aldıkları puanlar arasında anlamlı farklılık bulunmaktadır. Tukey bulgularına göre ilçe çevresinde çalışanların puanları diğerlerine göre anlamlı derecede farklılık gösterecek şekilde yüksektir. Ancak çalışılan görev bölgesi ile yeterlilik ölçeğinin diğer alt boyutları olan öğretim yeterliliği ve sınıf yönetimi yeterliliği arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p > .05$).

3.4. Fen Bilgisi Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Bilgi Yeterliliklerinin Demografik Özelliklerine Göre İncelenmesine Yönelik Bulgular

Fen Bilgisi öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik bilgi yeterliliklerinin cinsiyete (Tablo 14), kaynaştırma öğrencilerine yönelik eğitim alma durumuna (Tablo 15), kaynaştırma öğrencisiyle çalışma deneyimi olması durumuna (Tablo 16), kıdem yılına (Tablo 17) ve görev yaptıkları yere (Tablo 18) göre incelenmesine yönelik bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo 15: Cinsiyete Göre Bilgi Yeterliliği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Kadın(n=166)		Erkek(n=234)		t	Sd.	p
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
Bilgi Yeterliliği	15.62	8.02	15.29	7.17	0.44	398	0.662

*** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$ Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Testi

Verilen bulgulara ait sonuçlar incelendiğinde, Bilgi Yeterliliği alt boyutu cinsiyete göre incelendiğinde, karşılaştırılan gruplar arasında anlamlı düzeyde fark tespit edilmemiştir ($p > .05$).

Tablo 16: Kaynaştırma Öğrencilerine Yönelik Eğitim Alma Durumuna Göre Bilgi Yeterliliği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Var(n=240)		Yok(n=160)		t	Sd.	p
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
Bilgi Yeterliliği	16.19	7.26	14.28	7.79	2.51	398	0.012*

*** $p < .001$, ** $p < .01$, * $p < .05$ Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Testi

Tablodaki verilere göre kaynaştırma eğitimine yönelik eğitim alma durumu ile öğretmenlerin bilgi yeterlilikleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 17: Kaynaştırma Öğrencisiyle Çalışma Deneyimi Olma Durumuna Göre Bilgi Yeterliliği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Var(n=255)		Yok(n=145)		t	Sd.	p
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
Bilgi Yeterliliği	15.57	7.20	15.17	8.08	0.50	271.953	0.615

*** $p<.001$, ** $p<.01$, * $p<.05$ Kullanılan Test: Bağımsız Örneklem T-Testi

Tablodaki verilere bakıldığında, Fen Bilgisi öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencileriyle çalışma deneyimi ile bilgi yeterlilikleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>.05$)

Tablo 18: Kıdem Yılına Göre Bilgi Yeterliliği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Kıdem Yılı								F(3,396)	p	Post-Hoc
	1-5 yıl arası ¹ (n=54)		5-10 yıl arası ² (n=71)		10-15 yıl arası ³ (n=113)		15 yıl ve üzeri ⁴ (n=162)				
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
Bilgi Yeterliliği	16.17	9.08	16.66	7.53	14.94	7.40	14.98	7.02	1.17	0.322	-

*** $p<.001$, ** $p<.01$, * $p<.05$ Kullanılan Test: Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)

Tablodaki verilere bakıldığında, Fen Bilgisi öğretmenlerinin kıdem yılları ile bilgi yeterlilikleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmamaktadır ($p>.05$)

Tablo 19: Çalışılan Okul Bölgesine Göre Bilgi Yeterliliği Puanlarının Karşılaştırılması

Bağımlı Değişkenler	Çalışılan Okul Bölgesi										F(4,395)	p	Post-Hoc
	İl Çevresinde ¹ (n=66)		İl Merkezi ² (n=127)		İlçe Çevresinde ³ (n=103)		İlçe Merkezi ⁴ (n=55)		Köy Okulu ⁵ (n=49)				
	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS	\bar{X}	SS			
Bilgi Yeterliliği	14.98	8.66	15.45	7.18	15.24	6.83	14.85	7.60	16.98	8.16	0.67	0.612	-

4. Sonuç ve Tartışma

Alanyazında yapılan çalışmaları değerlendirildiğinde kaynaştırma eğitimine yönelik yapılan tezlerin çoğunluğunun öğretmenlere yönelik olduğu ve ağırlıklı olarak sınıf öğretmeni ve okul öncesi öğretmenleriyle çalışıldığı görülmüştür. Çalışmaların belli bir kısmı ilköğretim alanına yönelik ele alınmakta ve %22'lik kısmı ilköğretimdeki branş öğretmenlerini de içine almaktadır. Yine kaynaştırma çalışmalarının büyük bir kısmının öğretmenlerin tutum, beklenti ve görüşlerine yönelik olduğu tespit edilmiştir (Irmak, 2018). Yapılan başka bir çalışmanın verilerine göre Fen Bilgisi alanında yapılan çalışmaların genellikle nicel yöntemle yapıldığı, incelenen tezler dikkate alındığında sadece %11'lik kısmın yeterlilik ve tutum çalışmalarına yönelik olduğu belirtilmiştir (Cebesoy ve Tok, 2019)

Nicel yöntemle yapılan bu çalışma kapsamında da ilköğretim kademesinde görev yapan Fen Bilgisi öğretmenleriyle çalışılmış ve onların kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutum, bilgi yeterlilikleri ve yeterlilik algıları karşılaştırılarak belli değişkenlere göre incelenmiştir.

Çalışmanın bulguları değerlendirildiğinde Fen Bilgisi öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutum, yeterlilik algısı ve bilgi yeterlilikleri arasında düşük seviyede korelasyon belirlenmiştir. Aynı şekilde tutum ile bilgi yeterliliği ve yeterlilik algısı ve bilgi yeterliliği

karşılaştırıldığında da düşük seviyede ilişki mevcuttur. Ancak çalışma sonucunda öğretmenlerin tutum ve yeterlilik algıları karşılaştırıldığında orta seviyede ilişkili oldukları tespit edilmiştir. Literatür incelendiğinde kaynaştırma eğitime yönelik tutum, yeterlilik algıları ve bilgi yeterliliğinin birlikte araştırıldığı çalışmalara rastlanmamıştır. Başarılı bir kaynaştırma eğitimi için öğretmenlerin sahip olması gereken nitelikleri ele alan yayınlarda öğretmenlerin yeterlilik algısına sahip olması, olumlu tutuma sahip olması ve bilgi düzeyinin yeterli olması özelliklerine yer verilmiştir (MEB, 2007; Oral, 2019; Ünay ve Çakıroğlu, 2021). Bu bilgiler, çalışma bulgularını destekler niteliktedir. Fen Bilgisi öğretmenlerinin tutum ile bilgi yeterlilikleri ve yeterlilik algıları ile bilgi yeterlilikleri üzerine yapılan çalışmalar ise oldukça sınırlıdır. Ancak yapılan çalışmalar incelendiğinde bu çalışmanın bulgularını destekler nitelikte olduğu görülmüştür. Çalışmalarda kaynaştırma eğitime yönelik bilgi düzeyi yüksek olan öğretmenlerin kaynaştırma öğrencilerine karşı daha olumlu tutuma sahip oldukları belirtilerek, kaynaştırma eğitiminde olumlu tutum oluşturmak için bilgi yeterliliğinin önemi vurgulanmıştır (Akdemir, Çapar, Bayrakdar, 2022; Aker, 2014; Sarı Taymaz, Yıldız, Akdemir ve Cinoğlu, 2014). Gözün ve Yıkılmış (2004), Avşar Tuncay ve Kızılaslan (2021), Alver, Bozgeyikli ve Işıklar (2011) ve Dolapçı (2013) yaptıkları çalışmalarda öğretmenlerin yeterlilik algıları ve bilgi yeterlilikleri ile ilgili çalışmalarda da öğretmenlerin bilgi donanımlarının artması yeterlilik algılarını pozitif yönde etkilediğini belirtmiştir.

Fen Bilgisi öğretmenlerinin kaynaştırma eğitime yönelik tutumları ile yeterlilik algılarını karşılaştıran çalışma sayısı diğer çalışmalara göre daha fazladır. Bulunan sonuçlar çalışma sonuçlarını desteklemekte ve iki durumu karşılaştıran farklı ölçekler kullanılsa da ölçeklerden alınan puanların benzer olduğunu belirtmektedir (Akdemir ve arkadaşları, 2022; Gök ve Erbaş, 2011; Girgin, 2019; Öksüz ve Coşkun, 2012; Toy, 2015).

Fen Bilgisi öğretmenlerinin cinsiyetlerine göre kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutum, yeterlilik algıları ve bilgi yeterlilikleri karşılaştırıldığında; bilgi yeterliliği ile anlamlı bir fark görülmezken tutum ve yeterlilik algısı arasında anlamlı tespit edilmiştir. Ölçeklerden alınan puanlar karşılaştırıldığında erkeklerin kadınlardan daha fazla puan aldıkları görülmektedir. Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde bu çalışmayı destekleyen erkek öğretmenlerin kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutumlarının daha olumlu olduğunu gösteren çalışma (Güven ve Çevik, 2011) olduğu gibi çalışmanın tam aksi bulgularına sahip kadınların daha olumlu tutuma sahip olduğunu gösteren çalışma da (Aker, 2014) bulunmaktadır. Bu çalışmayı destekleyecek nitelikte öğretmenlerin cinsiyeti ile kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutumları arasında anlamlı ilişki olduğunu gösteren farklı çalışmalar da bulunmaktadır (Ahmmed, Sharma ve Deppler, 2012; Engin, Tösten, Kaya ve Köselioğlu, 2014; Güney, 2019; Soyuyiğit, 2013; Yılmaz, 2013). Öğretmenlerin cinsiyetleri ile kaynaştırmaya yönelik yeterlilik algılarının arasında anlamlı fark olduğunu ve erkek öğretmenlerin kadınlara göre daha yeterli olduğunu tespit ederek bu çalışmayı destekleyen çalışmalar bulunmaktadır (Aypay, 2010; Camadan, 2012; Chopra, 2008; Çetin, 2020 ; Demirtaş, Cömert ve Özer, 2011; Dolapçı ve Demirtaş, 2016). Bu çalışmanın bulgularının aksine cinsiyet ve yeterlilik algıları arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit eden çalışmalar da mevcuttur (Bek, Gülveren, ve Başer, 2009; Dağlar, 2011; Kazak, 2022; Keser, 2019; Şahbaz ve Kalay, 2010). Bilgi yeterliliği ve cinsiyet arasındaki ilişki ise literatürde çok sınırlı sayıda ele alındığı Akbaş (2014) tarafından yapılan çalışmada bu çalışmanın aksine öğretmenlerin bilgi yeterliliklerinin cinsiyete göre anlamlı fark oluşturduğunun tespit edildiği görülmüştür. Çalışmalar arasında farklı sonuçların çıkması örneklerin seçilme dönemleri, seçilen katılımcıların branşlarının farklı olması ve kültürel olarak farklı alanlardan gelmelerinden kaynaklanabilir.

Fen Bilgisi öğretmenlerinin çalıştıkları bölgelere göre kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutum, yeterlilik algıları ve bilgi yeterlilikleri karşılaştırıldığında; öğretmenlerin görev yerleriyle bilgi yeterlilikleri arasında anlamlı fark tespit edilmemiştir ancak tutum ve yeterlilik algılarının görev yerlerine bağlı olarak incelendiğinde anlamlı fark oluşturduğu tespit edilmiştir. Bu çalışma kapsamında il çevresinde çalışanların tutumlarının diğerlerine göre daha olumlu olduğu ve ilçe çevresinde çalışanların yeterliliklerinin daha fazla olduğu görülmüştür. Literatürde öğretmenlerin

görev yerlerine yönelik çalışmalara çok az rastlanmıştır. Balbağ, Cemrek ve İnce (2021) yapılan çalışmada bu çalışmayı destekler nitelikte olup, fen öğretmenlerinin görev yerleri ile yeterlilik algıları arasında anlamlı ilişki olduğunu tespit etmiştir. Uçar ve Balbağ (2023) yaptıkları çalışmada bu çalışmayı destekler nitelikte görev yeri ile öğretmen tutumları arasında anlamlı ilişki bulmuştur ancak köyde çalışan öğretmenlerin daha olumlu tutuma sahip olduğu tespit edilmiştir. Çalışma sonuçlarındaki farklılığın nedeni katılımcıların çalıştıkları okulların ortamları, imkân ve şartlarından kaynaklı olabilir. Literatürde bilgi yeterliliği ile öğretmenlerin çalıştıkları bölgelerinin incelenmesine yönelik çalışmaya rastlanmamıştır.

Fen Bilgisi öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik eğitim alma durumlarına göre kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutum, yeterlilik algıları ve bilgi yeterlilikleri karşılaştırıldığında; eğitim alma durumu ile tutum ve bilgi yeterliliği arasında anlamlı fark tespit edilememişken, yeterlilik algıları arasında anlamlı fark tespit edilmiştir. Literatürde yapılan çalışmalar incelendiğinde Şahbaz (2007), Yiğiter (2005), Kandemir ve arkadaşları (2021), Adil (2019), Onur (2009); Soy Yiğit (2013), Fazlıoğlu ve Doğan (2013) tarafından yapılan çalışmaların kaynaştırmaya yönelik eğitim alma durumuyla öğretmenlerin tutumlarının arasında ilişki olmadığını göstermektedir. Ancak bu çalışmanın aksine tutum ve eğitim alma arasında ilişki olduğunu bulan çalışmalar da bulunmaktadır (Kayıtlı, Koçyiğit, Doğru ve Çiftçi, 2010; Mertoğlu ve Gürbey, 2020; Orel, Zerey ve Töret, 2004.). Öğretmenlerin kaynaştırma eğitimine yönelik eğitim alma durumlarına göre yeterlilik algılarında ölçeğin üç alt boyutundan sınıf yönetimi ve öğretim yeterliliği ilişkili bulunmamıştır ancak bilgi yeterliliği ve ölçeğin geneli arasındaki ilişki dikkate alındığında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Literatürde benzer sonuçları bulan çalışmalar mevcuttur (Babaoğlu ve Yılmaz, 2010; Camadan, 2012; Dağlar, 2011; Demir ve Açar, 2010; Demirezen ve Akhan, 2016; Dolapçı ve Demirtaş, 2016; Ertunç, 2008; Karasu, 2019; Kazak, 2022; Kuzu, 2011; Mertoğlu, Taymaz Sarı, Pasmaz ve Balçın, 2020; Mertoğlu, Taymaz, Balçın ve Pasmaz, 2017; Sarı ve Bozgeyikli, 2003; Temel, 2000). Kaynaştırma eğitimine yönelik eğitim alma durumu ile öğretmenlerin yeterlilik algıları arasında ilişki olmadığını belirten çalışmalar da bulunmaktadır (Akdemir ve arkadaşları, 2022; Ekşi, 2010; Karacaoğlu, 2008; Şahbaz ve Kalay, 2010). Köroğlu (2024) benzer şekilde sonuç elde etmiş ve literatürdeki farklılığı alınan eğitimin kalitesine bağlı olarak açıklanabileceğini belirtmiştir. Literatürde bilgi yeterliliği ile öğretmenlerin kaynaştırma öğrencilerine yönelik eğitim alma durumlarına göre incelenmesine yönelik çalışmaya rastlanmamıştır.

Fen Bilgisi öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencileriyle çalışma durumuna göre kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutum, yeterlilik algıları ve bilgi yeterlilikleri karşılaştırıldığında; çalışma durumu ile tutum ve bilgi yeterliliği arasında anlamlı fark tespit edilmemişken, yeterlilik ölçeğinin alt boyutlarıyla yapılan karşılaştırmalarda anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir. Fırat (2014) ve Aküzüm ve Akbulut (2021) tarafından yapılan çalışmaların sonuçları da benzer şekilde tutum ve kaynaştırma öğrencisi ile çalışma deneyimi arasında ilişki olmadığını göstermektedir. Alandaki farklı çalışmalar incelendiğinde kaynaştırma öğrencisiyle çalışmanın öğretmenlerin tutumlarını etkilediği yönünde çalışmalara da rastlamak mümkündür (Ahmed ve arkadaşları, 2012; Aker, 2014; Özdemir, 2008). Kaynaştırma öğrencisiyle çalışma durumuna göre öğretmenlerin yeterliliklerinin karşılaştırılmasında kaynaştırma öğrencisiyle çalışan öğretmenlerin kendilerini daha yeterli algıladıkları tespit edilmiştir. Literatürde benzer bulgulara ulaşılmış çalışmalar mevcuttur (Başpınar ve Sönmez, 2021; Kazak, 2022; Temel, 2000). Aşçı (2019) ve Çiftçi (2016) ise yaptıkları çalışma sonuçlarında kaynaştırma öğrencisiyle çalışmanın yeterliliği etkilemediği sonucuna ulaşmıştır. Çalışmaların sonuçları arasında farklılık bulunmasının nedeni katılımcıların özelliklerine ya da deneyim yaşadıkları kaynaştırma öğrencisinin tanısına bağlı olarak değişkenlik göstermesi ile açıklanabilir. Literatürde bilgi yeterliliği ile öğretmenlerin kaynaştırma öğrencileriyle çalışma durumlarına göre incelenmesine yönelik çalışmaya rastlanmamıştır.

Fen Bilgisi öğretmenlerinin kıdem yıllarına göre kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutum, yeterlilik algıları ve bilgi yeterlilikleri karşılaştırıldığında; anlamlı fark tespit edilmemiştir. Kandemir ve arkadaşları (2021), Yekeler (2005), Parasuram (2006), Mertoğlu (2018), Köroğlu (2024), Nacaroğlu

(2014), Onur (2009), Pamuk (2016), Seçer (2011), Yıldırım (2014), Niyazibeyoğlu (2015) çalışmalarında öğretmenlerin çalışma yılları ve kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutumları arasında anlamlı fark bulunamamışlardır. Öğretmenlerin kıdemleri ile kaynaştırma öğrencilerine yönelik yeterlilikleri arasında bu çalışmaya benzer şekilde ilişki olmadığını belirten farklı çalışmalar bulunmaktadır (Akdemir ve arkadaşları, 2022; Fazlıoğlu ve Doğan, 2013; Güner, 2011; Özbaba, 2000; Özbuğutu ve Elmacı, 2022; Şenol, Can ve Yaşar, 2020; Kazak, 2022). Bu durumun aksini gösteren öğretmenlerin kıdem yılının artmasıyla deneyim sahibi olmalarından dolayı yeterliliklerinin arttığını belirten çalışmalar da bulunmaktadır (Camadan, 2012; Dağlar, 2011; Dolapçı, 2013; Sarı ve Bozgeyikli, 2003; Temel, 2000). Çalışmalar arasında farklılıkların olma nedeni öğretmenlerin kıdem yılının artması sürecinde çalıştığı öğrenci çeşitliği ve okulların imkanları olabilir.

Bu çalışmanın verileri hazırlanan ankete katılan 400 Fen Bilgisi öğretmeni ile sınırlıdır ve kullanılan ölçek ve testlerin istenilen özellikleri ölçtüğü varsayılmıştır. Yapılan çalışma değerlendirildiğinde Fen Bilgisi öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutum ve yeterlilik algıları ile bu alandaki bilgi yeterliliklerinin karşılaştırılması ve çeşitli değişkenlere göre değerlendirilme amacına ulaşmıştır. Alana katkısı büyük oranda bilgi yeterliliği üzerine tespit ettiği bulgulardır. Çünkü alanda bilgi yeterliliği üzerine yapılan çalışmalar sınırlıdır. Çalışmanın tüm sonuçları ele alındığında, alandaki diğer çalışmalarla genel olarak benzer bulgulara ulaştığı görülmüştür. Ancak bu çalışmayı diğer çalışmalardan farklı tutan özelliği örnekleminin bölgesel ya da il bazında değil ülke genelinde seçilmesidir. Ayrıca öğretmenlerin kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutum ve yeterlilik algılarının görev yaptıkları yere göre incelenmesi farklı çalışmalarda az tercih edilen bir demografik özellik olmasından dolayı çalışmaya önem kaymaktadır. Çünkü öğretmenlerin görev yaptıkları yerlerin şartları öğretmenlerin tutumlarını, algılarını ve görüşlerini etkilemektedir. Çalışma sonucunda öğretmenlerin kaynaştırma eğitime yönelik tutum, yeterlilik algıları ve bilgi yeterliliklerinin birbiriyle ilişkili olduğu görülmüştür. Bu yüzden başarılı bir kaynaştırma eğitimi için öğretmenlerin bu alandaki bilgi donanımları artırılarak yeterlilikleri ve tutumları desteklenmelidir.

Etik Beyannamesi

Bu çalışmanın etik kurul onayı Sakarya Üniversitesi Bilimsel Araştırmalar Etik Kurulunca incelenen bu çalışma 06.03.2024 tarih ve 04 sayılı karar ile araştırma iznini almıştır

Çıkar Çatışması Beyanı

Çıkar çatışması beyanı, bu çalışmanın yayınlanmasında hiçbir akademik veya finansal çıkar çatışması olmadığını beyan ederiz.

Kaynakça

- Adil, B. (2019). Batı Trakya azınlık öğretmenlerinin kaynaştırmaya yönelik tutumları ve eğitim programı tasarım yaklaşımları (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Ahmed, M., Sharma, U., ve Deppeler, J. (2012). Variables affecting teachers' attitudes towards inclusive education in Bangladesh. *Journal of Research in Special Educational Needs*, 12(3), 132–140.
- Akbaş, C. (2014). Öğretmenlerin yenilenmiş öğretmenlik mesleği genel yeterlilikleri çerçevesinde algılanan yeterlilik düzeylerinin belirlenmesi (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:144251).
- Akdemir, B., Çapar, E., ve Bayrakdar, M. (2022). İlkokul öğretmenlerinin kaynaştırma uygulamasına ilişkin tutumları ve yeterlilik algıları: bir karma yöntem araştırması. *Trakya Eğitim Dergisi*, 12(2), 1036-1056. <https://doi.org/10.24315/tred.953616>.
- Aker, G., (2014). Öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitimi hakkında tutumları (Yüksek Lisans Tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:370424).

- Akgün, Ö. E., Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Demirel, F. ve Karadeniz, Ş. (2016). Bilimsel araştırma yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- Aküzüm, C., & Akbulut, E. (2021). Sınıf Öğretmenlerinin Öz Yeterlilik Algıları ile Kaynaştırma Eğitimine Yönelik Tutumları Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi. Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi (39), 74-91.
- Aksoy, K. ve Balbağ, M. Z. (2021). Problems and solutions for science education and training in secondary school students with special needs in Turkey. Osmangazi Journal of Educational Research, 8(1), 121-148.
- Alver, B. Bozgeyikli, H. ve Işıklar, A. (2011). Psikolojik Danışma ve Rehberlik Programı öğrencilerinin kaynaştırma eğitimine yönelik tutumlarının incelenmesi. Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 15/1, 155- 168.
- Apaydın, Z.; Kandemir ve M; Kurt, K. (2021). Farklı branşlardaki öğretmenlerin kaynaştırma eğitimine yönelik tutumlarının incelenmesi . Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Mustafa Kemal University Journal of the Faculty of Education Cilt 5, Sayı 7, s. 15-34
- Aşçı, O. (2019). Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik algıları ile kişiler arası öz yeterlilik algılarının incelenmesi. (Yüksek Lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:586743).
- Avramidis, E., & Norwich, B. (2002). Teachers' attitudes towards integration / inclusion: a review of the literature. *European Journal of Special Needs Education, 17(2)*, 129–147. <https://doi.org/10.1080/08856250210129056>
- Avşar-Tuncay, A., & Kızılaslan, A. (2022). Pre-service teachers sentiments attitudes and concerns about inclusive education in Turkey. *European Journal of Special Needs Education, 37(2)*, 309-322.
- Aypay, A. (2010). Genel öz-yeterlilik ölçeği'nin (GÖYÖ) Türkçeye uyarlama çalışması. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 11(2): 113-131.
- Babaoğlu, E. ve Yılmaz, Ş. (2010). Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimindeki yeterlikleri. Kastamonu Eğitim Dergisi, 18(2), 345-354.
- Balbağ, M.; Çemrek, F.; İnce, H. (2021). Fen bilgisi ve zihin engelliler öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarındaki öğretmen yeterliliklerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama ve Araştırma Merkezi Estüdam Eğitim Dergisi, sayı 1 (6), 63-77.
- Balçın, M. D., Balkan Kıyıcı F. ve Yavuz Topaloğlu M. (Mayıs, 2016). Kaynaştırma eğitimi ve kaynaştırma öğrencileri ile ilgili Fen bilimleri öğretmenlerinin görüşleri. VII. Uluslararası Eğitim Araştırmaları Kongresi: Çanakkale.
- Başpınar, S.; Sönmez, N.; (2021); Okul öncesi öğretmen adaylarının kaynaştırmaya yönelik öz-yeterlilik algılarının incelenmesi; Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi 2021, 22(4), 921-943.
- Bayar, A.; (2015). Kaynaştırma uygulamalarında öğretmen yeterliği ölçeği'nin türkçeye uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması; Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt 16, Sayı 3, Aralık 2015, Sayfa 71-85
- Bek, H., Gülveren, H. ve Başer, A. (2009). Sınıf öğretmeni adaylarının kaynaştırma eğitimine yönelik tutumlarının incelenmesi. Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2(2), 160-168.
- Booth, T., Ainscow, M. (2002). Index for inclusion: developing learning and participation in schools. Bristol: Centre for Studies on inclusive education

- Braddock D.L. & Parish S.L. (2001). An institutional history of disability. In G.L. Albrecht, K.D. Seelman & M. Bury (Ed.) Handbook of Disability Studies. London: Sage.
- Buell, M. J., Hallam, R., Gamel-McCormick, M., & Scheer, S. (1999). A Survey of General and Special Education Teachers' Perceptions and Inservice Needs Concerning Inclusion. *International Journal of Disability, Development and Education*, 46(2), 143-156. <https://doi.org/10.1080/103491299100597>
- Camadan, F. (2012). Sınıf öğretmenleri ve sınıf öğretmeni adaylarının kaynaştırma eğitimine ve bep hazırlamaya ilişkin özyeterlikleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(39), 128-138.
- Cebesoy, Ü. B. ve Tok, G. (2019). Fen Bilgisi Öğretmenleri ile Gerçekleştirilen Tez Çalışmalarının Eğilimi: Bir İçerik Analizi. *Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 5(1), 22-53.
- Chopra, R. (2008). Factors influencing elementary school teachers' attitude towards inclusive education. British Educational Research Association Annual Conference. Edinburgh: Heriot-Watt University.
- Çetin, M.; (2020) Öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitime yönelik görüşlerinin ve yeterlik düzeylerinin belirlenmesi (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:642508).
- Çiftçi, C. (2016). Sınıf öğretmenlerinin öz yeterlik algıları ile kaynaştırmaya yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:460459).
- Dağlar, G. (2011). Okul öncesi öğretmenlerinin ve okul öncesi öğretmen adaylarının kaynaştırmaya ilişkin görüşlerinin karşılaştırılması (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim Dalı Okul Öncesi Eğitimi Programı, Burdur.
- Demir, M. K., ve Açar, S. (2011). Kaynaştırma eğitimi konusunda tecrübeli sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(3), 719-732.
- Demirezen, S., & Akhan, N. E. (2016). Sosyal bilgiler öğretmenlerinin kaynaştırma uygulamalarına ilişkin görüşleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16, 1206-1223.
- Demirtaş, H., Cömert, M. ve Özer, N. (2011). Öğretmen adaylarının öz yeterlik inançları ve öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Eğitim ve Bilim*, 36(159), 96-111.
- Denizli, H. ve Uzoğlu, M. (2017). Fen bilimleri dersini alan kaynaştırma öğrencilerinin kaynaştırma uygulamaları sürecine ilişkin görüşleri. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13 (3), 1271-1283.
- Dolapçı, S. (2013). Öğretmen adaylarının öz yeterlilik algıları ve kaynaştırma eğitime bakış açıları (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir.
- Dolapçı, S. ve Demirtaş, V. Y. (2016). Öğretmen adaylarının öz-yeterlilik algıları ve kaynaştırma eğitime bakış açıları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(13), 141-160.
- Dowdy, C. A., Patton, J. R., Polloway, E. A. and Smith, T. E. C., ve (2001). Teaching students with special needs inclusive settings. Boston: Allyn & Bacon.
- Ekşi, K. (2010). Sınıf öğretmenleri ile özel eğitim öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi ile ilgili tutumlarının karşılaştırılması (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Engin, A. O.; Tösten, R.; Kaya, M. D. & Köselioğlu, Y. S. (2014). İlköğretim öğretmenlerinin kaynaştırma uygulamasıyla ilgili tutum ve görüşlerinin değerlendirilmesi (Kars ili örneği). *Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 13(1), 27-44. doi: 10.9775

- Karacaoğlu, Ö. C. (2008). Öğretmenlerin yeterlilik algıları, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. V(I):70-97. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/yyuefd/issue/13713/166026>
- Karasu, T. (2019). DKAB öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimi yeterlilikleri ile duygu, tutum ve kaygı düzeyleri arasındaki ilişki. *Bilimname*, 2019(38), 501-522.
- Karaküçük Oral, S. ve Oral, E. (2007). Eğitim Psikolojisi (1. Baskı). (Ed.: Kurtman Ersanlı ve Ersin Uzman). İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- Kayıtlı, G.; Koçyiğit, S.; Çiftçi, S.; Doğru, S.; 2010; Kaynaştırma eğitimi dersinin okulöncesi öğretmeni adaylarının kaynaştırmaya ilişkin görüşlerine etkisi, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Yıl 10, Sayı 20, Aralık 2010, 48 - 65
- Kazak, K.S.; (2022) Ortaokul fen bilimleri öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine yönelik yeterlilik ve görüşlerinin belirlenmesi (Denizli Örneği) (Yüksek lisans tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü). Erişim adresi: <https://acikerisim.sakarya.edu.tr/bitstream/handle/20.500.12619/74499/EFT0364.pdf?sequence=1>
- Keser, A. (2019). Sınıf öğretmenlerinin iş doyumlarının öz yeterlilik inançları ve bazı değişkenler açısından incelenmesi (Yüksek lisans tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü). Erişim adresi: <https://acikerisim.erbakan.edu.tr/server/api/core/bitstreams/8959bdf-9064-4d20-b2df-ffd71dc0e3e1/content>
- Koroğlu, M.; (2024); Emotions, attitudes, and concerns of candidates of science teachers about inclusive education (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:854639).
- Köse, K. (2017). Fen Bilimleri Dersinde Uygulanan Kaynaştırma Eğitiminin Fen Bilimleri Öğretmenleri ve Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Kurt, T. (2012). Öğretmenlerin öz yeterlilik ve kolektif yeterlik algıları, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 10(2), 195-227.
- Kuzu, S. (2011). Öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitimine yönelik tutumları ve özduyarlılık düzeylerinin karşılaştırılması (Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü). Erişim adresi: <https://openaccess.marmara.edu.tr/items/4a980b71-8f7f-499c-8adf-1fd33a8f495c>
- Lalvani, P. (2024). Inclusive education. In: Bennett, G., Goodall, E. (eds) The Palgrave Encyclopedia of Disability. Palgrave Macmillan, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-40858-8_61-1.
- Leyser, Y., Kapperman, G. ve Keller, R. (1994). Teacher attitudes toward mainstreaming: a cross-cultural study in six nations. *European Journal of Special Needs Education*, 9(1), 1-15. <https://doi.org/10.1080/0885625940090101>.
- MEB (2007). T.C. Milli Eğitim Bakanlığı Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Çocuk Gelişimi Ve Eğitimi Kaynaştırma Eğitimi Ankara 2007
- Menthe, J.; Pawlak, F. & Watts, E. (2024). What challenges do researchers face in the study of inclusive science education. <https://doi.org/10.1007/s40573-023-00169-6>
- Mertoğlu, H. (2018). Fen bilgisi öğretmen adaylarının kaynaştırma eğitimine ilişkin görüşleri ve ihtiyaçları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 66, 343-365.
- Mertoğlu, H.; Gürbey, Z.B. (2020). Fen eğitiminde öğretimin bireyselleştirilmesi dersinin öğretmen adaylarının kaynaştırma ile ilgili duygu, tutum ve kaygılarına etkisi, Doç. Dr. Şahin, H.; Doç. Dr. Avcı Akbel, B. (Ed), Eğitimde Güncel Araştırmalar; sf. 218-236;

- Mertoğlu, H.; Sarı, O. T.; Puzmaz, A. ve Balçın, M. D. (2020). Fen bilgisi öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamaları yeterlikleri. *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 51(51), 131-154. <https://doi.org/10.15285/maruaebd.533609>
- Mertoğlu, H.; Taymaz Sarı, O. Balçın, M.D; Puzmaz, A.; (2017); Fen Bilgisi öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamaları yeterlikleri, *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, Ocak 2020, 51: 131-154.
- Nacaroğlu, G. (2014). Okul öncesi kaynaştırma eğitimi uygulamalarının öğretmen tutumlarına göre incelenmesi (Gaziantep ili örneği) (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:376446).
- Niyazibeyoğlu, S. (2015). Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutumlarının incelenmesi (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 407138).
- Onur, M. (2009). Rehber öğretmenlerin kaynaştırma eğitimine yönelik tutumlarının değerlendirilmesi (Kağıthane ilçesi örneği) (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 303896).
- Oral, A. (2019). Eğitim psikolojisi ve özel gereksinimi olan öğrenciler. *Eğitim Psikolojisi* (s. 200-270). içinde Ankara: Anı Yayıncılık.
- Orel, A., Töret, G., ve Zerey, Z. (2004). Sınıf öğretmeni adaylarının kaynaştırmaya yönelik tutumlarının belirlenmesi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Özel Eğitim Dergisi*, 5(1), 23-33.
- ÖEHY; (2018). Özel Eğitim Hizmetleri Yönetmeliği. 07 Mayıs 2024 tarihinde <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=24736&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5> adresinden erişildi.
- Öksüz, Y. ve Coşkun, K. (2012). Öğretmenlik uygulaması I-II derslerinin zihin engelliler öğretmen adaylarının öz-yeterlilik algılamaları üzerindeki etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13(2), 131-155.
- Özbaba, N. (2000). Okul öncesi eğitimcilerin ve ailelerinin özel eğitime muhtaç çocuklar ile normal çocukların entegrasyonuna (kaynaştırılmasına) karşı tutumları (Yüksek lisans tezi, Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü). Erişim adresi: <https://acikbilim.yok.gov.tr/handle/20.500.12812/479665>.
- Özbuğutu, E., ve Elmacı, E. (2022); Fen Bilgisi öğretmenlerinin kaynaştırma/bütünleştirme eğitimine yönelik yeterlilikleri ve görüşleri; *E-Uluslararası Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 13(5), 178-203. <https://doi.org/10.19160/e-ijer.1148519>
- Özdemir, S. M. (2008). Sınıf öğretmeni adaylarının öğretim sürecine ilişkin öz-yeterlilik inançlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 54(2), 277-306.
- Özgür, İ. (2015). İlk ve Ortaöğretimde kaynaştırma uygulamaları. Adana: Karahan Yayıncılık
- Pamuk, Y. (2016). Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine ilişkin görüşleri (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 430711).
- Parasuram, K. (2006). Variables that affect teachers' attitudes towards disability and inclusive education in Mumbai, India. *Disability & Society*, 21(3), 231-242. <https://doi.org/10.1080/09687590600617352>
- Sarı, H. ve Bozgeyikli, H. (2003) Öğretmen adaylarının özel eğitime yönelik tutumlarının incelenmesi: karşılaştırmalı bir çalışma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9, 163-182

- Sarı Taymaz, O., Yıldız, M., Akdemir, B. ve Cinoğlu, B. (2014). Sınıf öğretmenlerinin sınıflarında bulunan kaynaştırma öğrencilerine yönelik tutumlarının incelenmesi. XXIV. Ulusal Özel Eğitim Kongresi içinde (s.167). Edirne: Trakya Üniversitesi
- Seçer, F. (2011). Sınıf öğretmenlerinin kişiler arası özyeterlik inançları ile kaynaştırmaya yönelik tutumlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 280686).
- Snyder S.L. and Mitchell D.T. (2006). Cultural locations of disability. Chicago, University of Chicago Press.
- Social Development Issues (t.y). Disability, Article 24 – Education Social Development Issues. 06.05.2024 tarihinde <https://social.desa.un.org/issues/disability/crpd/article-24-education> adresinden erişildi
- Scruggs, T. E., & Mastropieri, M. A. (2014). Science and social studies education for students with learning disabilities. In H. L. Swanson, K. R. Harris, & S. Graham (Eds.), *Handbook of learning disabilities* (2nd ed., pp. 448–462). The Guilford Press.
- Soyyigit, T. (2013). Sınıf öğretmenlerinin değer tercihleriyle kaynaştırmaya yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (İstanbul ili, Pendik ilçesi örneği) (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 348338).
- Sönmez Kartal, M. (2017). Özel Eğitimde Fen Bilgisi Öğretimi ve Önemi, M. Sönmez Kartal ve Ö. Topper Korkmaz (edt.), *Özel Eğitimde Fen Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi*, s. 10. Pegem Akademi: Ankara.
- Stinken-Rösner, L., and Abels, S. (2021). “Digitale medien als mittler im spannungsfeld zwischen naturwissenschaftlichem Unterricht und inklusiver Pädagogik [Digital media as a mediator in the tension field between science education and inclusive pedagogy]” in *Naturwissenschaftsdidaktik und Inklusion*, 4. Beiheft Sonderpädagogische Förderung heute. eds. S. Hundertmark, X. Sun, S. Abels, A. Nehring, R. Schildknecht and V. Seremet et al. (Weinheim: Beltz Juventa), 161–175.
- Şahbaz, Ü. (2007). Öğretmenlerin özürsüz çocukların kaynaştırılması konusunda bilgilendirilmelerinin kaynaştırmaya ilişkin tutumlarının değişmesindeki etkililiği. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi), Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Şahbaz, Ü., ve Kalay, G. (2010). Okulöncesi eğitimi öğretmen adaylarının kaynaştırmaya ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 19,116-135. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/maeuefd/issue/19391/205945>
- Şenol, F. B., ve Can- Yaşar, M. (2020). Okul öncesi öğretmen adaylarının kaynaştırma uygulamalarına yönelik yeterliklerinin incelenmesi. *Çocuk ve Gelişim Dergisi*, 3(6), 1-12. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1015602>
- Sharma, U., Loreman, T. ve Forlin, C. (2011). Measuring teacher efficacy to implement inclusive practices. *Journal of Research in Special Educational Needs*, 1-10. doi: 10.1111/j.1471-3802.2011.01200.x
- Temel, Z. F. (2000). Okul öncesi eğitimcilerinin engellilerin kaynaştırılmasına ilişkin görüşleri. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 18(1), 22-24.
- Toy, S. N. (2015). Sınıf öğretmenlerinin öğretmen öz yeterlikleri ile kaynaştırma eğitimine ilişkin yeterlik inançlarının karşılaştırılması (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:423231).
- Uçar, S. ve Balbağ, M. Z. (2023). Fen Bilimleri Öğretmenlerinin Kaynaştırma Eğitimi ile İlgili Duyguları, Tutumları ve Kaygılarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Eskişehir

Osmangazi Üniversitesi Türk Dünyası Uygulama Ve Araştırma Merkezi Eğitim Dergisi, 8(1), 11-24.

- Uslu, Y.; Çoruhlu, E. (2012).; Kaynaştırma eğitiminde öğretimsel düzenlemeler. ss.11; Ankara: Epamat.
- Ünay, E., ve Çakıroğlu, O. (2021). Kapsayıcı eğitim etkililiği ve başarısı için temel faktörler. Prof. Dr. H. Gürgür, ve S. Doç. Dr. Rakıp (Ed.) içinde, *Kapsayıcı eğitim -Özel eğitimde bütünleştirme* (s. 67-72). Ankara: Pegem.
- Vlachou, A., Stavroussi, P., & Didaskalou, E. (2016). Special teachers' educational responses in supporting students with special educational needs (SEN) in the domain of social skills development. *International Journal of Disability, Development and Education*, 63(1), 79–97. <https://doi.org/10.1080/1034912X.2015.1111305>
- Wolman, C., Estrada, E. & Dupoux, E., (2005). Teachers' attitudes toward integration of students with disabilities in Haïti and the United States. *International Journal of Disability, Development and Education*, 52(1), 43–58. <https://doi.org/10.1080/10349120500071894>
- Yavuz, M. (2017). Kaynaştırma uygulamalarında çalışan öğretmenlerin kaynaştırma yeterlilik düzeylerini bazı değişkenler açısından incelemesi. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*(11), 401-415.
- Yekeler, B. (2005). Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırma eğitimine yönelik tutumlarının bazı psikososyal değişkenler açısından incelenmesi (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Yıldırım, B. A. (2014). Sınıf öğretmenlerinin kaynaştırmaya yönelik tutumları (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No: 394663).
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, A. (2013). İlköğretim okullarında kaynaştırma eğitimi uygulamalarının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları*, 13(31), 111- 127. <http://conf-scoop.dergipark.gov.tr/download/article-file/197909>
- Yiğiter, S. (2005). Sınıf öğretmenlerinin özel öğrenme güçlüğüne ilişkin bilgi düzeyleri ile özel öğrenme güçlüğü olan çocukların kaynaştırılmasına yönelik tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yüksek lisans tezi). YÖK Tez Merkezi veri tabanından erişildi (Tez No:158642).